

Finanspolicy för Katrineholms kommun

Övergripande anvisningsdokument

Antagen av kommunfullmäktige 2015-04-20, § 132
Giltighetstid 2015-04-20 – 2019-12-31

Beslutshistorik

Giltighetstid 2015-04-20—2019-12-31

Antagen av kommunfullmäktige 2012-10-15, § 220

Ändring av kommunfullmäktige
2015-04-20, § 132

Förvalterskap¹

Inom kommunstyrelsens ansvarsområde, kommunledningsförvaltningen
(ekonomichefen)

Uppföljning

Hur: Enligt internkontrollplanen.

När: Kontinuerligt i enlighet med internkontrollplanen.

¹ Förvalterskapet innebär ansvar för att

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I Kommunallagen 8 kap. § 2-3 behandlas medelsförvaltning. Kommuner ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Fullmäktige ska meddela föreskrifter om medelsförvaltning och särskilda föreskrifter för förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser.

1.2 Syfte

Syftet med finanspolicyn är:

- att ange mål för kommunens finansverksamhet
- att ange hur ansvaret för finansverksamheten är fördelad
- att identifiera vilka finansiella risker kommunen är exponerad för och hur riskerna ska hanteras.

1.3 Omfattning

Finanspolicyn omfattar den verksamhet som bedrivs inom Katrineholms kommun.

2 Mål för finansverksamheten

De övergripande målen för finansverksamheten är:

- att säkerställa att kommunen har tillräcklig likviditet för att bedriva verksamheten på kort och lång sikt,
- att inom ramen för denna policy minimera de finansiella riskerna och samtidigt uppnå bästa möjliga finansiella netto
- att finanshanteringen hanteras med beaktande av god intern kontroll

Det är inte tillåtet att genomföra placeringar enbart i spekulativt syfte.

3 Organisation och arbetsfördelning

3.1 Ansvarsnivåer

Det finns tre ansvarsnivåer:

- Kommunfullmäktige
- Kommunstyrelsen
- Ekonomi- och upphandlingsavdelningen

3.2 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer kommunens:

- finanspolicy
- mål för finansverksamheten
- ramar för upplåning

3.3 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är ansvarig för:

- att den av kommunfullmäktige beslutade finanspolicyn efterlevs
- att följa kommunens finansiella situation
- att besluta om upplåning inom ramen

3.4 Ekonomi- och upphandlingsavdelningen

Kommunens ekonomi- och upphandlingsavdelning ansvarar för:

- löpande likviditetshantering (cash management)
- utföra upplåning inom ramen
- finansiell rapportering till kommunstyrelsen
- företräder kommunen gentemot banker och andra finansiella företag
- att löpande följa de finansiella marknaderna
- initierar och utarbetar förslag till uppdatering av finanspolicyn
- genomför internkontrollen

4 Likviditetshantering och upplåning

4.1 Likviditet

Målet med likviditetshanteringen är att kommunen alltid ska ha tillfredsställande betalningsberedskap. Med likvida medel avses kontanta medel; det vill säga bankkonton, plus- och bankgiro, placerade medel som kan frigöras inom två bankdagar samt outnyttjade kontrakterade checkräkningskrediter.

Kommunens likviditet/överskottslikviditet får placeras i:

Emittent/värdepapper	Max andel per kategori (%)	Max andel per emittent (%)	Max löptid
Räntebärande konto i svensk bank med lägst rating A enligt Standard & Poor's	100	100	Obegränsad
Räntebärande värdepapper utställda eller garanterade av svenska staten	100	100	1 år
Räntebärande värdepapper utställda eller garanterade av Kommuninvest eller kommun/landsting	100	80	1 år
Räntebärande värdepapper utställda av nordiska banker eller bostadsfinansieringsinstitut med lägst rating A enligt Standard & Poor's	80	60	2 år

Utlåning får även ske till, av kommunen, helägda bolag. Tillfällig placering i andra instrument än ovanstående måste beslutas av kommunstyrelsen.

4.2 Upplåning

4.2.1 Allmänt

Upplåning får endast genomföras för att täcka finansierings- och refinansieringsbehov i kommunens verksamheter. Undantag får endast göras för att täcka vidareutlåning till, av kommunen, helägda bolag.

All upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad inom ramen för finanspolicyn. Anbud ska infordras vid upptagande av lån och användning av swapar.

4.2.2 Tillåtna instrument

Lån får upptas genom:

- Kommunens helägda bolag
- Kommuninvest i Sverige AB (publ)
- Svenska banker eller finansinstitut

För att ha möjlighet att förändra räntebindningstiderna, inom angivna gränser, kan följande instrument användas:

- Ränteswap, avtal om byte av räntebindningstid – från rörlig ränta till bunden ränta eller tvärtom
- Räntheoption, avtal om räntenivå idag för en framtida datumbestämd affär (valfritt för låntagaren att genomföra affären – det finns dock en möjlighet)
- Rântetermin, se räntheoption (här måste dock affären genomföras – inte bara en möjlighet)

Externa swapar får endast ske med motparter som har lägst rating A enligt Standard & Poor's

4.2.3 Risker vid upplåning

Vid upplåning identifieras följande risker;

- ränterisk
- finansieringsrisk
- valutarisk
- motpartsrisk

Ränterisk

För att minska ränterisken bör lånens förfallotider spridas över tiden.

I matrisen nedan beskrivs hur räntebindningen får variera inom olika tidsintervall. Den genomsnittliga räntebindningstiden bör variera mellan 1,5 och 2,5 år.

Ränteförfall	Min – max
0 – 1 år	25 – 45 %
1 – 5 år	40 – 80 %
5 – 10 år	0 – 50 %

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken ska begränsas genom att

- det finns erforderliga kreditlöften
- låneportföljen har god spridning avseende förfallostrukturen²
- beroendet av en finansieringskälla inte är för stor

Valutarisk

All valutarisk i samband med upplåning ska elimineras.

Motpartsrisk

Se avsnitt 4.2.2.

4.2.4 Leasing

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal som innebär att leasingtagaren, trots att denne inte har den legala äganderätten till leasingobjektet i allt väsentligt åtnjuter de ekonomiska förmåner och bär de risker som är hänförliga till

² Högst 50 % av lånestocken får förfalla till betalning inom en rullande 12 månadersperiod och den genomsnittliga återstående löptiden ska inte understiga 2,5 år.

objektet. Finansiell leasing ska endast betraktas som en finansieringsform. Finansiell leasing jämföras med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i denna policy.

5 Pensionsmedel

5.1 Allmänt

Fullmäktige ska enligt Kommunallagen 8 kap 3a § meddela föreskrifter för förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser. I föreskrifterna ska det anges hur medlen ska förvaltas. Därvid ska tillåten risk vid placering av medlen fastställas. Vidare ska det anges hur uppföljning och kontroll av förvaltningen ska ske.

Mål

Det övergripande målet för förvaltningen är att avsatta medel ska bidra till kommunens årliga resultat. Långsiktigt eftersträvas en real avkastning om 4 procent per år. Detta mäts som Konsumentprisindex (KPI) plus 4 procentenheter per år. Vidare ska portföljen bidra med ett jämt resultat över tiden.

5.2 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens kapital får placeras i följande tillgångsslag:

- Svenska och utländska räntebärande värdepapper
- Svenska och utländska aktier samt aktierelaterade instrument.
- Alternativa tillgångar såsom hedgefonder, fastigheter eller andra finansiella placeringar som genom att ha låg korrelation till övriga tillgångar i portföljen är avsedda att minska portföljens totala risk.

5.3 Tillgångsfördelning

Totalportföljen

Procenttalen i följande tabell anges limiter för lägsta och högsta andel, som respektive tillgångsslag får utgöra av portföljens totala marknadsvärde.

TILLGÅNGSSLAG	FÖRDELNING		
	Minimiandel %	Normalandel %	Maximiandel %
Aktier	0	50	60
Realränteobligationer	0	0	50
- Duration	0 år	10 år	20 år
Nominella ränteobligationer	30	50	100
- Duration	0 år	3 år	5 år
Alternativa placeringar	0	0	20
Likvida medel	0	0	10

Beräkning av portföljens värde och limit

Vid beräkning av limit skall portföljens tillgångar värderas med ledning av gällande marknadsvärde. Om sådant saknas får ekonomichefen på objektiv grund fastställa värdet.

Åtgärder vid limitavvikelser

Om limit överskrids ska tillgångar avyttras i motsvarande mån så snart lämpligen kan ske, dock senast inom 60 dagar efter överträdelser, varvid skälig hänsyn ska tas till den risk som överskridandet innebär för portföljen som helhet. Motsvarande gäller om limit underskrids, varvid tillgångar anskaffas så snart det lämpligen kan ske. Vidare ska över- respektive underskridandet rapporteras snarast till kommunstyrelsen.

Aktieplaceringar

Portföljens svenska och utländska aktier ska vara börsnoterade. Detta innebär att aktierna ska vara föremål för regelbunden handel på auktoriserad marknadsplats som är öppen för allmänheten och som styrs under tillsyn av myndighet. Utländska värdepapper som noteras på Stockholmsbörsen inkluderas ej i svenska aktier. Vid nyintroduktioner kan avsteg från börsnotering göras under förutsättning att aktierna har för avsikt att börsnoteras inom ett år. Högsta andel investerat i en enskild aktie är 10 procent av aktieportföljen. Undantag från detta får göras om ett enskilt bolag har en indexvikt (för svenska aktier SIX Return Index, för utländska aktier MSCI World Index) som överstiger 10 procent kan maximalt upp till bolagets indexvikt investeras. Blankning av enskilda värdepapper får ej ske. Utlåning av innehavda aktier är inte tillåtna. Vid investering i fonder eller strukturerade produkter ska limiterna ovan beaktas och underliggande tillgång fördelas på respektive emittent om underliggande tillgång är aktier. Vidare skall inte investering i strukturerade produkter och fonder som innehåller belåning inom instrumentet ske.

Investering i aktiefonder och enskilda aktier i annan valuta än SEK ska valutasäkras. Vid investering i fonder där de underliggande aktierna är noterade i annan valuta än SEK, och även om fondandelarna handlas i SEK skall särskilt beslut tas om valutasäkring skall göras eller ej.

Vid placeringar i strukturerade produkter ska nominellt belopp vara kapitalgaranterat till 100% med maximalt 10% överkurs. Vid investering i strukturerade produkter ska produkten klassas under tillgångslagen enligt definitionen av marknadsrisk. Vilken tillgångsklass produkten får beror på vilken exponering produkten har mot underliggande tillgångar. Vid klassificering som tillgångslag aktier skall dock emittenten/garanten av den strukturerade produkten lägst ha kreditbetyget A-/A3. Vidare skall s.k. SPV: er undvikas. För närmare definition av vad som avses med SPV se bilaga till finanspolicyn. Särskilda riktlinjer och anvisningar skall tas hänsyn till vid

investering i strukturerade produkter. Den geografiska fördelningen på aktieportföljen skall vara fördelat enligt tabellen nedan.

Geografisk exponering i aktieportföljen	FÖRDELNING		
	Minimiandel %	Normalandel %	Maximiandel %
Svenska Aktier	0	30	40
Globala Aktier	60	70	100

Derivat och optioner

Derivatinstrument får ej användas utan särskilt medgivande.

Räntebärande placeringar

Kreditrisk definieras som summan av exponeringen i placeringar och derivat. Procenttalen i tabellen nedan avser andelar av portföljens marknadsvärde samt maxandel per emittentkategori. Tillåten löptid är maximal löptid på enskilda instrument.

Med ratingkrav avses lägsta tillåtna rating från minst ett av kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor eller Moody's. Om extern kreditrating saknas får skuggrating från en svensk storbank (Nordea, SEB, SHB eller Swedbank) användas.

Räntebärande placeringar i annan valuta än SEK ska valutasäkras.

VÄRDEPAPPER	Maxandel per tillgångsklass (%)	Maxandel per emittent (%)	Tillåten löptid	Ratingkrav
Räntebärande värdepapper utställda eller garanterade av svenska staten eller kommun/landsting	100	100	10 år	
Räntebärande värdepapper utställda av nordiska banker eller bostadsfinansieringsinstitut	100	30	7 år	
Räntebärande värdepapper utställda av företag, Investment grade	75	10	6 år	BBB-
Räntebärande värdepapper utställda av företag, High yield	25	5	5 år	BB-

Om durationen på ett instrument är kortare än 1 år får kortfristig rating användas. Kort rating översätts till lägsta motsvarande långa rating i tabellen ovan. Översättningstabell återfinns under avsnittet definitioner.

Kommunens interna utlåning till bolag inom kommunkoncernen är exkluderad dessa krav på kreditrating.

Vid investering i strukturerade produkter ska limiterna ovan beaktas och underliggande tillgång fördelas på respektive emittent om underliggande tillgång är räntebärande värdepapper.

Alternativa investeringar

Genom att investera i tillgångar som uppvisar låg korrelation med den befintliga portföljen kan den totala portföljrisken reduceras och avkastningen höjas. Exempel på sådana tillgångar är fastigheter, valutor, råvaror och hedgefonder. Investeringar klassas som alternativa efter exponering snarare än den juridiska form som investeringen görs i. Mot bakgrund av detta är investeringar i de nämnda tillgångarna tillåtna. Syftet med en investering i dessa tillgångar får dock endast vara att minska den totala portföljrisken. Om korrelationen mellan tillgången och den övriga portföljen skulle förändras på ett sådant sätt att tillgången ökar portföljens totala risk ska tillgången säljas så snart det är praktiskt genomförbart.

Index

Som benchmark för de olika tillgångsslagen ska följande index användas:

Tillgångsslag	Index
Svenska nominella räntebärande värdepapper	OMRX Bond eller motsvarande
Svenska aktier	SIX Portfolio Return eller motsvarande
Utländska aktier	MSCI World(total return i SEK) eller motsvarande
Alternativa tillgångar	Relevant jämförelseindex för den aktuella investeringen

Investeringsfonder

Godkända investeringsfonder inom tillgångsslagen är fonder från fondbolag som har erforderligt tillstånd av Finansinspektionen eller motsvarande utländsk myndighet.

Etiska hänsyn

Vid placeringar ska etiska och miljömässiga hänsyn tas. Placeringar ska undvikas i företag som har sin huvudsakliga verksamhet - produktion, eller försäljning inom områdena krigsmateriel, tobaks- eller alkoholvaror. Det får inte göras placeringar i företag som tillåter barnarbete, ej följer internationella lagar eller diskriminerar individer på grund av kön, ras eller religion. Vid osäkerhet av etiska skäl är grundregeln att avstå från placering.

6 Borgen

Kommunal borgen lämnas endast i undantagsfall till annan än till bolag där kommunen äger samtliga aktier eller till stiftelse där kommunen utser fler än hälften av styrelseledamöterna. Det är kommunfullmäktige som beslutar om borgen.

För borgen gällande upplåning av de helägda bolagen skall borgensavgift uttas. Kommunfullmäktige fastställer årligen nivån på borgensavgiften.

7 Intern kontroll

Ett väl fungerande internkontrollsystem minskar risken för att avsiktliga eller oavsiktliga fel orsakar förluster i en organisation.

Kommunstyrelsen utser de personer som med bindande verkan har rätt att göra finansiella affärer.

Det ska finnas en uppdelning mellan dem som verkställer affärer och dem som kontrollerar och bokför affärer.

I syfte att upprätthålla kompetens samt god kvalitet inom de områden som faller inom finansfunktionen bör flera personer kunna utföra och granska arbetet.

Ett internt beslutsunderlag ska upprättas vid samtliga affärer.

8 Rapportering

För att förse beslutsfattare på olika nivåer med information om den finansiella situationen måste det finnas väl fungerande rapporteringssystem.

Kommunstyrelsen skall i delårs- och årsbokslut lämna en rapport till kommunfullmäktige avseende kommunens finansverksamhet. Redogörelsen skall innehålla följande uppgifter:

- Totala placeringar
- Låneskuld och outnyttjad limit
- Placeringarnas utveckling
- Nyckeltal avseende risk/avkastning och kvalitet på placeringarna

BILAGA 1

DEFINITIONER AV INOM FINANSMARKNADEN FÖREKOMMANDE UTTRYCK

Alfa	Riskjusterad under- eller överavkastning. Visar skillnaden mellan vad portföljen avkastat och vad den borde ha avkastat med hänsyn tagen till Beta.
ALM	Asset Liability Management (ALM), har för avsikt att tillse att skulder är durationsmatchade med tillgångarna.
Beta	Marknadsrisk. Mäter den del av risken som inte kan diversifieras bort. Visar hur en portfölj förväntas röra sig i förhållande till marknaden.
Benchmark	Ett jämförelseobjekt för en portföljs avkastning. Benchmark kan ofta vara något specifikt marknadsindex eller kombinationer av index.
Derivatinstrument	Ett instrument vars värde baseras på och följer värdet på ett underliggande värdepapper, t ex statsskuldsväxlar eller aktier. Exempel på derivatinstrument är optioner och terminer.
Diskretionär förvaltning	Förvaltaren genomför transaktioner för kunds räkning i den utsträckning och med de begränsningar som fastställts i avtal och fullmakt.
Diversifiering	Fördelning av en portföljs placeringar inom och mellan olika tillgångsslag/marknader i syfte att minska risken och/eller höja avkastningen i en portfölj.
Duration	Beskrivs ibland som en obligations vägda genomsnittliga återstående löptid. Måttet beskriver obligationens räntekänslighet, dvs hur mycket priset på obligationen ändras när räntenivån ändras med en procentenhet. Durationen bestäms av obligationens och kupongernas återstående löptid, kupongernas storlek samt räntenivån. Durationen för en sknollkupongare är lika med dess löptid och för en kupongobligation lägre än dess löptid.
Emittent	Utgivare av finansiella instrument

Exponering	Det värde, uttryckt i kronor eller i procent av den totala portföljen, som förändras p g a förändringar i kursen/räntan på ett värdepapper.
Index	Mått på en marknads eller delmarknads värdeutveckling, t ex Affärsvärldens generalindex
Kreditrisk	

Översättningstabell för rating

Standard & Poor's			Moody's	
Nationell kortfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating
		AAA		Aaa
		AA+		Aa1
		AA		Aa2
	A-1+	AA-		Aa3
		A+		A1
	A-1	A	P-1	A2
		A-		A3
K-1	A-2	BBB+	P-2	Baa1
K-2		BBB		Baa2
K-3	A-3	BBB-	P-3	Baa3
		BB+		Ba1
		BB		Ba2
	B	BB-		Ba3
		B+		B1
		B		B2
		B-		B3
		CCC+		Caa1
		CCC		Caa2
		CCC-		Caa3
		CC		Ca
	C	C	Not prime	C
K-4	D	D		

Konsistensgrad	Mått på hur stor andel under en given tidsperiod som en förvaltare överträffat givet jämförelseindex mätt i procent. Mäts vanligtvis per månad eller år
Likvida medel	Medel på bankräkning och dylikt
Likviditet	Mått på omfattningen av handeln, eller omsättningen, i ett instrument eller på en marknad. Även benämning för kassamedel.

Limit	Riskenivå som begränsar innehav av finansiella instrument
Löptid	Den tid som återstår till ett värdepappers förfall
Marknadsvärde	Värdet av en tillgång (eller en hel portfölj) till kapitalmarknadens rådande prisnivå
Motpartsrisk	Risken att motpart, t ex fondkommissionär, inte fullföljer ingångna affärstransaktioner på avsett sätt
Obligation	Skuldebrev med löptid över ett år
Option	Avtal som ger innehavaren rätten - men inte skyldigheten att köpa (köption) eller sälja (säljoption) en viss tillgång till ett förutbestämt pris under en viss förutbestämd tidsperiod. Utfärdaren av optionen har skyldighet att sälja (köption) eller köpa (säljoption) tillgången
Placeringshorisont	Den tidsperiod under vilken de förvaltade medlen ska vara investerade
Portfölj	En förmögenhet som är placerad i olika tillgångar
Rating	Av kreditvärderingsinstitut gjord bedömning av sannolikheten för att en skuld kommer att regleras på överenskommen tidpunkt
Ränterisk	Hur avkastningen på ett räntepapper påverkas av en förändring i marknadsräntan. Graden av ränterisk ökar med värdepapperets återstående löptid. Kan delas in i prisrisk och likviditetsrisk
Sharpekvot	Överavkastning i relation till jämförelseindex. Överavkastningen sätts i relation till s k total risk (standardavvikelse)
SPV	(Special Purpose Vehicle) Speciellt bolag upprättat med enskilt syfte att t.ex. ombesörja inköp av kreditfodringar från banker och finansiella institut och emittering av obligationer för räntemarknaden. SPVs kreditbetyg är detta fall speciellt avhängigt betalningsförmågan hos de inköpta fodringarna då de ofta utgör de enda tillgångarna i bolaget. Kreditbetyget tenderar att försämrats i takt med att antalet betalningsinställelser bland kreditfodringarna ökar. Denna typ av SPV

används från tid till annan i samband med konstruktion av strukturerade produkter

Strukturerade produkter Strukturerade produkter är finansiella produkter som kombinerar olika finansiella instrument (aktier, optioner, terminer etc.) och tagits fram av utfärdaren (emittenten) för att passa olika riskprofiler. Exempel på strukturerade produkter är aktieindexobligationer, warranter och olika typer av certifikat.

Teckningsoption Skuldebrev förenad med optionsrätt till nyteckning

Terminskontrakt Avtal med skyldigheten att köpa eller sälja en viss tillgång till ett förutbestämt pris vid en förutbestämd tidpunkt.

Tillgångsslag Räntebärande värdepapper och aktier är exempel på tillgångsslag
